

I.

FOGALMAK, MEGHATÁROZÁSOK

1. Kutatás, kísérleti fejlesztés (K+F)

Tudományos kutatás, kísérleti fejlesztés az a tevékenység, amelynek célja az ismeretanyag bővítése, beleértve a természetre, az emberre, a társadalomra és a kultúrára vonatkozó ismereteket a tudományos eredmények felhasználását, új alkalmazási lehetőségek kidolgozását. A K+F három típusú tevékenységet ölel fel: az alapkutatást, az alkalmazott kutatást és a kísérleti fejlesztést.

1.1. A K+F tevékenység típusai

1.1.1. Alapkutatás

A számviteli törvény megfogalmazása szerint: **az alapkutatás olyan kísérleti és elméleti munka, amelynek elsődleges célja új ismeretek szerzése a jelenségek alapvető lényegéről és a megfigyelhető tényekről, bármiféle konkrét alkalmazási és felhasználási célkitűzés nélkül.**

Az alapkutatás tulajdonságokat, struktúrákat és összefüggéseket elemez azért, hogy feltevéseket, elméleteket vagy törvényeket dolgozzon ki és ellenőrizze azokat. Az alapkutatás eredményeit általában nem értékesítik, hanem többnyire tudományos folyóiratokban teszik közzé, vagy az érdekeltek körében terjesztik.

1.1.2. Alkalmazott kutatás

A számviteli törvény megfogalmazása szerint: **az alkalmazott kutatás új ismeretek megszerzésére irányuló eredeti vizsgálat, amelyet elsődlegesen valamely konkrét gyakorlati cél érdekében végeznek.**

Az alkalmazott kutatást vagy azért végzik, hogy kidolgozzák az alapkutatás eredményeinek alkalmazási lehetőségeit, vagy azért, hogy új módszereket alakítsanak ki valamely konkrét, előre meghatározott cél megvalósításához. Módszere a már meglévő tudás felmérése vagy vizsgálata a konkrét problémák megoldására.

1.1.3. Kísérleti fejlesztés

A számviteli törvény megfogalmazása szerint: **a kísérleti fejlesztés olyan a kutatásból és a gyakorlati tapasztalatokból nyert, már létező tudásra támaszkodó, rendszeres munka, amelynek célja új anyagok, termékek és szerkezetek létrehozása, új eljárások, rendszerek és szolgáltatások bevezetése vagy a már létrehozottak vagy bevezetettek lényeges javítása.**

1.2. A tevékenységtípusok megkülönböztetése

A tevékenységtípusok megkülönböztetésével számos fogalmi és gyakorlati probléma merül fel. A felsorolt típusok olyan látszólagos sorrendiséget és elkülönítést sejtnek, amelyek az életben ritkán fordulnak elő. Időnként a háromféle tevékenységet ugyanaz a személyzet végzi, ugyanabban az intézményben. Amikor például valamely K+F projekt alkalmazott kutatás–fejlesztési szakaszban van, bizonyos forrásokat esetleg pótlólagos kísérleti vagy elméleti munkára kell fordítani, amely elengedhetetlenül szükséges a vonatkozó jelenségek lényegi alapjainak ismeretéhez, hogy a projekt folytatható legyen. Egyes kutatási projektek eleve több, mint egy tevékenységtípust fognak át.

Az alapkutatás, az alkalmazott kutatás, illetve a kísérleti fejlesztés számviteli elszámolásának sajátosságai azonban igénylik a megkülönböztetést: a kísérleti fejlesztés közvetlen költségei aktiválhatók (azaz nem feltétlenül a felmerülés időszakában kell elszámolni), míg az alap– és az alkalmazott kutatás költségeit, valamint a K+F tevékenység közvetett és általános költségeit a felmerülés időszakában kell elszámolni.

A tevékenység típusok megkülönböztetésével a statisztikai előírások részletesen foglalkoznak. Itt csak azokra utalunk, amelyek a számviteli elszámolásokhoz feltétlenül szükségesek.

2. A K+F és a nem K+F elhatárolásának szempontjai

2.1. A fogalmak elhatárolása

A fogalmak elhatárolásának egyik eleme az, hogy egy adott projekt lehet K+F, ha egy bizonyos okból végzik, de ha egy másiktól, akkor nem tartozik a K+F körébe.

Alapvető fontosságú, hogy minél egyértelműbb magyarázat és útmutatás szolgálja a K+F tevékenység elhatárolását, a hivatalos meghatározások értelmezését.

A következő fogalmak, meghatározások segítik a K+F és az egyéb ipari tevékenységek elhatárolását.

Prototípus olyan eredeti modell, amelyet úgy szerkesztenek, hogy tartalmazza az új termék minden műszaki jellemzőjét és teljesítményét.

A prototípusok tervezése, szerkesztése és vizsgálata általában a K+F körébe tartozik. Ez érvényes akkor is, ha egyetlen prototípust készítenek, és akkor is, ha többet.

Ha a prototípus(ok)on minden szükséges módosítást és a tesztelést befejezték, ekkor elérkezett a K+F határához, a további munkálatok már nem tekinthetők K+F tevékenységnek.

A kísérleti üzemek építése és beüzemelése mindaddig a K+F tevékenység része, amíg a fő cél a tapasztalatok szerzése, műszaki és egyéb adatok gyűjtése:

- hipotézisek vizsgálatára,
- új gyártmányképletek írásához,
- új késztermék specifikációk készítéséhez,

- új eljáráshoz szükséges speciális berendezések és szerkezetek tervezéséhez,
- üzemeltetési útmutatók vagy használati utasítások készítése az eljárásról.

Ha azonban ez a kísérleti szakasz véget ér és a próbaüzem áttér termelési egységként való működésre, **akkor a tevékenység már nem tekinthető K+F-nek még akkor sem, ha továbbra is „kísérleti üzemenként” tartják nyilván.**

Próbagyártás, gyártásindítás: a prototípus sikeres tesztelése és a szükséges módosítások elvégzése után következik a gyártásindítás szakasza. Ez a teljes léptékű gyártáshoz kapcsolódó folyamat, amely állhat a termék vagy eljárás módosításából, vagy a személyi állomány átképzéséből az új technikákra, az új berendezések használatára.

A gyártási szakasz általában nem számítható a K+F tevékenységbe, kivéve, ha az új tervezési és műszaki megoldásokat tartalmaz, mert fő cél itt már nem a termék további javítása, hanem a termelési folyamat beindítása.

A menet közbeni hibajavítás néha előhozza a további K+F iránti igényt, de ez inkább a hibák felderítését jelenti a berendezésekben és folyamatokban, és a szabványos berendezések és folyamatok kisebb módosításait eredményezi. Ez tehát nem vonható be a K+F tevékenység körébe.

Az ipari területen folyó tervezési munka javarészt a termelési folyamatokra irányul, és mint ilyen, nem sorolható a K+F tevékenység körébe. Vannak azonban olyan elemek, amelyek a **K+F-be sorolandók.**

Ezek közé tartoznak:

- az új termékek és folyamatok kidolgozásához, kifejlesztéséhez és az új termékek és folyamatok előállításához szükséges eljárások,
- műszaki specifikációk és üzemeltetési jellemzők meghatározását célzó tervek és rajzok.

Valamely projekt **felszerszámozási** és üzemelési **szakaszát** a termelési folyamat – és nem a K+F – részének kell tekinteni.

A felszerszámozási munkafolyamat **három fázisa:**

- alkatrészek első ízben történő felhasználása (beleértve a K+F munka eredményeként keletkezett alkatrészek felhasználását is),
- a berendezések felszerszámozása sorozatgyártás céljaira,
- a tömeges termelés növelését szolgáló berendezések beállítása.

Ha a felszerszámozási szakasz további K+F munkát eredményez, például a termelő gépi berendezések és szerszámok átalakítását, a termelési és minőség-ellenőrzési eljárások megváltoztatását, vagy új módszerek és szabványok kifejlesztését, akkor ezeket a tevékenységeket K+F-ként kell besorolni.

3. A kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenység szervezeti formái

A kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenység több szervezeti formában is végezhető:

- vállalati kutató-fejlesztő helyen,
- kutató-fejlesztő intézetben,
- felsőoktatási kutatóhelyeken,
- egyéb költségvetési kutatóhelyeken.

3.1. A vállalati kutatóhely

A vállalati kutató-fejlesztő hely alatt értjük a vállalkozás saját eszközeivel, saját dolgozóival, saját szervezetben működtetett kutatási, fejlesztési tevékenységet ellátó szervezetet, amely általában elkülönül a vállalkozás termelési, szolgáltatási tevékenységétől. Vállalati kutató-

fejlesztő helyről beszélünk akkor is, ha a vállalkozásnál a K+F tevékenységet nem elkülönült szervezet keretében végzik.

3.2. Kutató-fejlesztő intézetek

A kutató-fejlesztő intézet olyan önálló jogi személy, amelynek alaptevékenysége kutatás, kísérleti fejlesztés, tevékenységében a K+F túlnyomó hányadot képvisel, jelentős feladatokat végez valamely tudományos probléma megoldásában, ellátja valamely tudományterület, tudományágazat, diszciplína kutatóintézeti művelését, és kutatási témái alapján részt vesz kiemelt programok teljesítésében. Ezek többsége költségvetési rend szerint működő szervezet, de működhet vállalkozási vagy nonprofit formában is.

3.3. Felsőoktatási kutatóhely

Felsőoktatási kutatóhely az az egyetemi, főiskolai szervezeti egység, amely az oktató–nevelő (gyógyító–megelőző) munka mellett, esetleg attól elkülönítve kutató munkát végez. Ide tartoznak a tanszékcsoportok, kísérleti állomások, klinikák, továbbá a felsőoktatási intézmények mellett működő kutatóintézetek. Ezek többsége is költségvetési rend szerint működik, de működhet vállalkozási vagy nonprofit formában is.

3.4. Egyéb kutatóhely

Az egyéb kutatóhely központi vagy költségvetési szerv, vagy költségvetési rend szerint gazdálkodó szervezet intézménye, amely nem kizárólagos alapfeladatként vagy alapfeladata mellett folyamatosan végez (saját foglalkoztatottakkal és berendezéssel) kutatási tevékenységet, de a kutató–fejlesztő helyek más szervezeti típusához nem sorolható.

II.

A K+F KÖLTSÉGEK, RÁFORDÍTÁSOK

1. K+F költségek, ráfordítások a statisztikában

1.1. „Falakon belüli” ráfordítások

A „falakon belüli” ráfordítás minden olyan K+F ráfordítás, amely egy statisztikai egységen vagy gazdasági szervezeten (vállalkozás, intézmény) belül közvetlenül megjelenik, függetlenül a felhasznált pénzforrástól.

Ebben a megközelítésben közömbös, hogy a K+F saját célú vagy megrendelésre végzett tevékenység, ha az a „falakon belüli” költség, ráfordítás igényel jár.

„Falakon belüli” ráfordítást eredményez:

- a saját szervezettel, **saját célra** végzett K+F tevékenység,
- a saját szervezettel, más vállalkozó, intézmény megbízása alapján **megrendelésre** végzett K+F tevékenység.

A saját célra, saját kezdeményezésre történő K+F tevékenység a vállalkozás saját elhatározása alapján, saját kezdeményezésre, a termékei, szolgáltatásai körének új termékekkel, szolgáltatásokkal való bővítése, új eljárások, rendszerek és szolgáltatások bevezetése, a már létrehozott termékek, szolgáltatások lényeges javítása, a termelő tevékenysége eredményességének javítása, a piaci helyzete javítása, fenntartása céljából végzett K+F tevékenység.

Megrendelésre (szerződésre, megbízásra) végzett K+F tevékenység a külső megrendelő részére, szerződés alapján végzett K+F tevékenység.

Megrendelésre végzett K+F tevékenység esetén a K+F témát a megrendelő határozza meg, amelyet szerződésben rögzítenek, amelyben – többek között – meghatározásra kerül a munkáért járó ellenérték is. A K+F tevékenységet nem főtevékenységként végző vállalkozás a szabad kapacitását igyekszik kitölteni a külső megrendelésekkel.

A „falakon belül” végzett K+F tevékenységnek tartalmaznia kell a saját célra, saját kezdeményezésre végzett és a külső szerződésre, megrendelésre végzett K+F tevékenységet, annak költségeit, ráfordításait, amelyet a könyvviteli nyilvántartásokban, azok elszámolása során, kötelezően el kell különíteni egymástól. Nem tekinthető „falakon belüli”-nek, saját szervezetben végzett tevékenységnek a vállalkozásba adott megbízás.

1.2. „Falakon kívüli” ráfordítások

A „falakon kívüli” ráfordítások azok a K+F tevékenységgel kapcsolatosan felmerülő költségek, ráfordítások, amelyeket a vállalkozás megrendelésére más belföldi, illetve külföldi vállalkozás teljesített.

A „falakon kívüli” K+F költség, ráfordítás a vállalkozásnál a más belföldi, illetve külföldi vállalkozásnak adott megrendelés, megbízás alapján teljesített kutatás, kísérleti fejlesztés – **jellemzően áfa nélküli** – ellenértéke.

A statisztika a „falakon belüli” ráfordításokat méri. A „falakon kívüli” ráfordítások mérése kiegészítő adatforrásként felhasználható egy-egy statisztikai egység K+F ráfordításainak vizsgálatához, de **nemzetgazdasági szintű vagy szektorok szerinti összesítése nem értelmezhető** (jelentős halmazódást tartalmazna).

1.3. Folyó költségek

Folyó költségként – a statisztikai számbavétel során – a saját dolgozókkal, saját berendezéssel végzett munka költségeit kell szerepeltetni, akár a vállalkozás saját költségei terhére elszámolt, akár szerződés, megrendelés alapján végzett kutatásról, kísérleti fejlesztésről

van szó. A K+F munka költségeként nemcsak a közvetlen és közvetett költségek, hanem a K+F általános költségeit is el kell számolni.

A folyó költségek a munkaköltségekből és egyéb folyó költségekből tevődnek össze:

Közvetlen bérek és annak járulékai tartalmazzák az éves béreket és fizetéseket, valamint minden ide kapcsolódó egyéb juttatást, mint a prémium, fizetett szabadság, nyugdíjalaphoz való hozzájárulás, és más biztosítási jellegű kifizetéseket, a fizetések utáni adókat stb. A munkabér költségeknek a K+F munkára fordított idővel arányos összegét kell számításba venni.

Az egyéb folyó költségek azokat az anyag- és berendezés-felhasználásokat foglalják magukban, amelyek az adott éven belül folytatott K+F támogatást szolgálják.

A kutató-fejlesztő helyek statisztikai adataiban a kutató-fejlesztő helyeken végzett kutatási-kísérleti fejlesztési tevékenység költségeit mérjük úgy, hogy az amortizáció, továbbá a szabadalom, licenc és know-how vásárlás – a nemzetközi ajánlásnak megfelelően – nem része a K+F költségeknek.

A saját célra és megrendelésre végzett munkák költségeit a **közvetlen költségek összegében kell elszámolni.** Ide tartoznak:

- a kutatást, fejlesztést végzők munkabére és járulékai,
- a közvetlenül felhasznált vásárolt anyagok és saját előállítású termékek,
- a fejlesztéshez szükséges szakértői díjak,
- a felhasznált szabadalom stb.

A kutatás, kísérleti fejlesztés **közvetett költségeit az általános költségek között kell számba venni.** Ide tartoznak a kizárólag kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenységgel foglalkozó, a vállalkozáson belül elkülönült és önálló szervezeti egységek (kutató laboratórium, önálló kutató-kísérleti üzem, kutató részleg stb.) fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos, az üzemi általános költségek között

elszámolható költségek és a kutatást, a kísérleti fejlesztést irányítók (például műszaki fejlesztési osztály) működésével, fenntartásával kapcsolatos költségek.

A K+F ráfordítási adatokat **általános forgalmi adó nélkül kell elszámolni**. Ez azt jelenti, hogy az áfát ki kell zárni a K+F adatai közül. A vállalati szektor esetében az elkülönítetten nyilvántartott áfa – általában – levonható, visszaigényelhető, amennyiben a szállítói, a szolgáltatói számlában az áfát felszámították.

1.4. Beruházási költségek

A statisztikai beszámoló–jelentésekben elkülönülnek a folyamatos működéssel kapcsolatos költségektől a beruházás fogalmának megfelelő tevékenységekre az adott beszámolási évben kifizetett összegek.

A beruházási összegek statisztikai megfigyelései:

- építési beruházás,
- gépberuházás (műszer– és technológiai szerelés).

A K+F beruházások alatt azokat a ráfordításokat értjük, amelyeket a statisztikai egységek K+F programjaiban felhasznált tárgyi eszközökre fordítanak. Ezeket teljes egészükben azon időszakra vonatkozóan kell feltüntetni, amikor felmerültek és nem szabad az értékcsökkenés (amortizáció) elemeként elszámolni azokat a statisztikai beszámoló–jelentésben.

A beruházások az új és a használt tárgyi és immateriális eszközök értékét jelentik, ingyenes átvétel esetén értéként a piaci értéket kell figyelembe venni. A statisztikában csak a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenység végzését közvetlenül elősegítő, annak eszközéül szolgáló beruházásokat, gépeket és műszereket szabad figyelembe venni, termelő berendezések költségei vagy a K+F tárgyat képező gépek műszerek vásárlási, előállítási költségei az adatokban nem szerepelhetnek.

2. K+F költségek, ráfordítások a számviteli elszámolásokban

2.1. A tárgyévben felmerült „falakon belüli” költségek

2.1.1. Közvetlen költségek:

- a kutatás közvetlen saját költségei,
- a kutatás eszközeinek amortizációja,
- a kísérleti fejlesztés közvetlen saját költségei,
- a kísérleti fejlesztés eszközeinek amortizációja,
- a megrendelésre végzett kutatás közvetlen saját költségei,
- a megrendelésre végzett kutatás eszközeinek amortizációja,
- a megrendelésre végzett kísérleti fejlesztés közvetlen saját költségei,
- a megrendelésre végzett kísérleti fejlesztés eszközeinek amortizációja.

A közvetlen költségek tartalmi előírásait a IV. rész 1.1.1. – 1.1.4. pontjai, továbbá 3.1. – 3.4. pontjai részletezik.

2.1.2. Közvetett költségek

- a kutatás közvetett költségei,
- a kísérleti fejlesztés közvetett költségei.

A közvetett költségek tartalmi előírásait a IV. rész 1.2.1. – 1.2.2. pontjai részletezik.

2.1.3. Általános költségek

- a kutatás általános költségei,
- a kísérleti fejlesztés általános költségei.

Az általános költségek tartalmi előírásait a IV. rész 1.3.1. – 1.3.2. pontjai részletezik.

2.2. Tárgyévben felmerült „falakon kívül” költségek

2.2.1. Vállalkozásba adott

- kutatás költségei,
- kísérleti fejlesztés költségei.

A vállalkozásba adott kutatás, kísérleti fejlesztés költségei tartalmi előírásait a IV. rész 2.1. – 2.2. pontjai részletezik.

2.3. Folyó költségek a számvitelben

2.3.1. A tárgyévben felmerült

- „falakon belüli” költségek (l. a 2.1. pontot).

2.3.2. A tárgyévi eredményt terhelő saját célra végzett kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költségei:

- a kutatás közvetlen saját költségei és eszközeinek amortizációja,
- a kísérleti fejlesztés közvetlen saját költségei és eszközeinek amortizációja,
- korrigálva a kutatás közvetlen saját költségeinek és eszközei amortizációjának időbeli elhatárolásával, illetve annak megszüntetésével,
- korrigálva a kísérleti fejlesztés közvetlen saját költségeinek és eszközei amortizációjának időbeli elhatárolásával, illetve annak megszüntetésével,
- korrigálva a tárgyévben aktivált kísérleti fejlesztési költségekkel, illetve annak értékcsökkenési leírásként elszámolt összegével,
- korrigálva (csökkentve) a saját célra végzett kutatás, kísérleti fejlesztés értékesítéséhez kapcsolódó költségekkel.

(A korrekciós tételek tartalmi előírásait a IV. rész 1.1.5. – 1.1.8. pontjai részletezik.)

2.3.3. A tárgyévi eredményt terhelő közvetett és általános költségek

(L. 2.1.2. és 2.1.3. pontokat)

2.3.4. A tárgyévi eredményt terhelő vállalkozásba adott kutatás, kísérleti fejlesztés költségei

- a 2.2.1. pont szerinti költségek,
- korrigálva azok időbeli elhatárolásával, illetve annak megszüntetésével,
- korrigálva a vállalkozásba adott kísérleti fejlesztés aktivált költségeivel, illetve annak értékcsökkenési leírásként elszámolt összegével,
- korrigálva (csökkentve) a vállalkozásba adott kutatás, kísérleti fejlesztés értékesítéséhez kapcsolódó költségekkel.

(A korrekciós tételek tartalmi előírásait a IV. rész 2.3. – 2.6.pontjai részletezik.)

2.4. K+F beruházások a számvitelben

A kutatás, a kísérleti fejlesztés beruházásai (**K+F beruházások**) között kell kimutatni azoknak az új és használt eszközöknek, illetve immateriális javaknak a beszerzését, előállítását, amelyek közvetlenül a kutatás, a kísérleti fejlesztés végzését segítik elő, annak eszközeül szolgálnak.

Az előbbiekből következően **K+F beruházások**:

- a kísérleti üzem és gépei, berendezései,
- a kísérleti félüzem és gépei, berendezései,
- a kísérleti építmény,
- a prototípus előállítása,
- a referencia-üzem,
- a K+F eszközei, továbbá
- az immateriális javak közé tartozó szellemi termékek, mint a know-how, licenc, szabadalom, szoftvertermék.

A kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló tárgyi eszközöket, immateriális javakat a vállalkozás más tevékenységét szolgáló eszközöktől indokolt elkülönítetten kezelni, hogy az állományuk, a tárgyévi növekedés (kiemelve a beruházást), a csökkenés, az év végi állomány értéke mindenkor rendelkezésre álljon, megismerhető legyen.

2.4.1. A beruházás általános fogalma

Beruházásnak minősül – a számviteli törvény előírásai szerint – a tárgyi eszköz beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítás, a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése, rendeltetésszerű használatbavétele érdekében az üzembe helyezésig, a rendeltetésszerű használatbavételig végzett tevékenység (szállítás, vámkezelés, közvetítés, alapozás, üzembe helyezés, továbbá mindaz a tevékenység, amely a tárgyi eszköz beszerzéséhez hozzákapcsolható, ideértve a tervezést, az előkészítést, a lebonyolítást, a hitel igénybevételt, a biztosítást is).

Beruházás a meglévő tárgyi eszköz bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenység is, az előbbieken felsorolt, a tevékenységhez hozzákapcsolható egyéb tevékenységekkel együtt.

A beruházással azonos módon számolandó el a felújítás is, bár a felújítás nem minősül beruházásnak.

Felújításnak minősül az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló, időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak.

Felújítás a korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes részeinek az eredetitől eltérő megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A beruházás megvalósulhat vállalkozásba adás útján (beszerzéssel), saját vállalkozásban (előállítással, létrehozással), a kettő kombinációjaként, továbbá térítés nélkül (ingyenesen) történő átvétellel.

2.4.2. Beruházás esetén a bekerülési érték

A bekerülési érték részét képezi **beszerzés**kor:

- az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételár,
- a szállítási, rakodási költségek,
- az alapozási, a szerelési költségek,
- az üzembehelyezési költségek, a próbaüzem többletköltségei,
- a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői költségek, bizományi díjak,
- a beszerzéshez kapcsolódó adók, adójellegű tételek, közte a le nem vonható áfa, továbbá az illetékek (mint a vagyonszerzés illetéke),
- az importterméket terhelő vámteher és a vámhatóság által kivetett egyéb befizetések,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön
 - felvétele előtt fizetett – a hitel, a kölcsön feltételeként előírt – bankgarancia díja,
 - szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék,
 - szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,

- felvétele után az eszköz üzembe helyezéséig, raktárba történő beszállításáig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat,
- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó – az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) – biztosítási díj,
- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó – devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett – a devizakötelezettségnek az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt árfolyamkülönbözete,
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítása (a betanítás) díjai, közvetlen költségei,
- a tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges tartozékok, tartalék alkatrészek bekerülési értéke.

Épület beruházásoknál további sajátos beruházási érték részét képező tétel lehet a bontási költség.

A saját vállalkozásban (saját eszközzel, saját munkaerővel) **létrehozott** tárgyi eszköz előállítási költségei közé tartoznak azok a ráfordítások, amelyek

- az eszköz előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,
- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- az eszközre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

A bekerülési (az előállítási) érték részét képezi az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értéke, továbbá a saját előállítású termék, nyújtott

szolgáltatás közvetlen önköltsége, a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

A tárgyi eszköz üzembe helyezéséig felmerült, az egyedi eszközhöz hozzárendelt – előbbieken részletezett – ráfordítások együttes értéke a **tárgyi eszköz bruttó értéke**, amelynek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett összegét a hasznos élettartam alatt kell terv szerinti értékcsökkenési leírásként elszámolni.

A **térítés nélkül** (a visszaadási kötelezettség nélkül) **átvett**, az ajándékként kapott tárgyi eszközök, immateriális javak bekerülési értéke az átadónál kimutatott nyilvántartás szerinti (legfeljebb az átadáskori forgalmi, piaci) értéke.

Az **immateriális javak** sajátos, nem anyagi természetű eszközök, amelyek bekerülési értékére a tárgyi eszközökkel kapcsolatosan leírtak értelemszerűen alkalmazandók.

2.4.3. A K+F-t segítő eszközök (épületek) beszerzése, létesítése

A kutatást, a kísérleti fejlesztést segítő eszközök beszerzését, létesítését a beruházásokra vonatkozó általános szabályoknak megfelelően kell minősíteni.

Az eszközök bekerülési értékében (beszerzési árában, előállítási költségeiben) azokat a tételeket kell figyelembe venni, amelyek a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló ingatlanhoz (laboratóriumi épület, kísérleti üzem épülete stb.) egyedileg hozzárendelhetők, azzal kapcsolatosan merültek fel.

Nem része a bekerülési értéknek a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló ingatlanok működtetésének, fenntartásának költsége.

A kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló ingatlanokat is a bruttó értéken kell állományba venni; az üzembe

helyezés időpontjától a bruttó érték, a hasznos élettartam, a várható maradványérték figyelembe vételével meghatározott **terv szerinti értékcsökkenési leírást elszámolni**. Ez az értékcsökkenési leírás a kutatás, a kísérleti fejlesztés tárgyévi költségei között a „kutatás, kísérleti fejlesztés eszközeinek – tárgyévben elszámolt – amortizációja”-ként jelenik meg.

A kutatást, a kísérleti fejlesztést szolgáló ingatlanok bekerülési értéke **nem az eszköz beszerzésekor**, létesítésekor terheli (egy összegben) a vállalkozás eredményét, hanem akkor, amikor a kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenység érdekében történő igénybe vétele, használata alapján az arányos (időarányos, teljesítményarányos) érték értékcsökkenési leírásként elszámolásra kerül.

2.4.4. A K+F eszközeinek (műszerek, berendezések) beszerzése, előállítása

A kutatás, a kísérleti fejlesztés céljait szolgáló műszerek, berendezések, felszerelések is **a vállalkozás tárgyi eszközei közé** tartoznak.

A kutatás, a kísérleti fejlesztés céljait több évig szolgáló műszerek, berendezések, felszerelések beszerzése, előállítása beruházásnak minősül.

Ezen eszközök bekerülési értékébe tartozó tételeket – értelemszerűen – az ingatlanokhoz hasonlóan kell számításba venni.

2.4.5. Tárgyi eszközök bekerülési értékének megosztása

Az olyan tárgyi eszközök bekerülési értékét (beszerzési árát, előállítási költségét), amelyet a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenység végzésén kívül más tevékenység érdekében is használ a vállalkozás, a hasznosítás műszaki mutatói (léghőbméter, üzemóra stb.) alapján indokolt – az információ biztosítása céljából – megosztani a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenység, valamint a más tevékenységek között.

Az eszközök bekerülési értéke ez esetben is beruházásnak minősül, az elkülönítése – a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló tervezett arány alapján – indokolt, bemutatása a kiegészítő mellékletben javasolt.

Ilyen esetben az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenést az eszközt igénybe vevők között – az igénybevétel arányában – indokolt megosztani, biztosítva ezzel azt, hogy minden tevékenység a reális mértékben viselje a korábbi beruházás költségeit, megteremtve az eszköz elhasználódása miatti pótlás fedezetét.

2.4.6. *A K+F beruházási ráfordításainak megtérülése*

A kutatás, a kísérleti fejlesztés beruházási ráfordításainak tőke kivonás jellegű megtérüléséről akkor van szó, ha az eredetileg kutatás, kísérleti fejlesztés céljára beszerzett tárgyi eszközt, immateriális jószágot a vállalkozás kivonja a kutatás, a kísérleti fejlesztés köréből.

A kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységhez korábban beszerzett, előállított tárgyi eszköz értékesítése, társaságba apportként történő bevitele, térítés nélkül történő átadása ilyen tőke kivonásnak minősül. Ezzel azonos hatása van annak is, ha a vállalkozás a korábban kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenységhez beszerzett, előállított tárgyi eszközt más tevékenysége céljaira használja, megszüntetve az épületben, illetve más eszközzel végzett kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenységet.

2.4.7. *Nem kutatási, nem kísérleti fejlesztési beruházások*

- a vállalkozás más tevékenysége (termelő, szolgáltató tevékenysége) érdekében végzett beruházás, beleértve a termelést szolgáló beruházásokon kívül az igazgatási célokat szolgáló beruházásokat is,
- új termék gyártásához vagy új gyártási eljárás alkalmazásához szükséges épületek, gépek, berendezések beszerzése,

- szabadalmak, nem szabadalmazott találmányok, licencek, know-how, védjegyek beszerzése, kivéve azt, amelyik a kutatás, a kísérleti fejlesztés céljait szolgálja.

III.

A K+F PÉNZÜGYI FORRÁSAI

1. A kutatás, a kísérleti fejlesztés saját költségeinek pénzügyi forrásai

- a vállalkozás saját pénzeszközei,
- külső források, külső finanszírozók.

A külső források között megkülönböztetjük:

- a véglegesen kapott támogatásokat (ideértve a visszafizetendő támogatás elengedett összegét is),
- a visszafizetendő támogatásokat.

1.1. A K+F költségek saját pénzeszközei

A kutatás, a kísérleti fejlesztés költségeinek forrása mindaddig a vállalkozás saját pénzeszköze, amíg arra külső pénzügyi forrás pénzeszköze nem áll rendelkezésre.

A vállalkozásnak saját pénzeszköze a szabad, le nem kötött saját tőke, a vállalkozási tevékenységből származó bevételek, a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységen kívüli tevékenységekhez igénybe vett hitelek, kölcsönök, kapott támogatások, juttatások, az egyéb idegen források más területen le nem kötött, átmenetileg szabad pénzeszközei, beleértve az elért nyereség le nem kötött pénzeszközét is.

A kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenység pénzügyi forrásai között indokolt számításba venni a **társasági adó** alapját csökkentő tételeket, a fejlesztési tartalékot amely azzal jár, hogy nem kell az annak megfelelő összeget a költségvetésbe befizetni, az a vállalkozás saját pénzeszközeként a kutatás, a kísérleti fejlesztés céljaira fordítható.

1.2. A saját pénzeszközök igénybe vétele

A saját pénzeszközök igénybe vétele a kutatás, a kísérleti fejlesztés költségei fedezetére történhet véglegesen vagy átmenetileg.

Végleges igénybevételről akkor van szó, ha nem áll rendelkezésre – és a jövőben sem fog rendelkezésre állni – végleges külső forrás a felmerült költségek fedezetére.

Átmeneti igénybevételről van szó akkor, ha a végleges (vissza nem térítendő) támogatást, juttatást a költségek felmerülését követően kapja meg a vállalkozás.

A kutatás, a kísérleti fejlesztés költségeinek finanszírozására igénybe vett hitel, kölcsön, továbbá visszatérítendő támogatás a saját pénzeszközök végleges igénybe vételét átmenetileg – visszafizetésükig – elhalasztja.

1.3. A K+F költségek külső pénzügyi forrásai

A kutatás, a kísérleti fejlesztés pénzügyi forrásai számbavételénél, besorolásánál abból kell kiindulni, hogy a külső forrás csak akkor és olyan összegben vehető figyelembe a költség fedezeteként, amennyiben – és amilyen összegben – **az a vállalkozás betétszámlájára megérkezett**. Amíg a pénzösszeg nem került folyósításra, a betétszámlára nem érkezett meg, a kutatás, a kísérleti fejlesztés költségeinek forrása a vállalkozás saját pénzeszköze.

1.3.1. A megrendelésre végzett kutatás, kísérleti fejlesztés pénzügyi forrásai

A megrendelésre végzett kutatás, kísérleti fejlesztés fedezete (pénzügyi forrása) a megrendelővel kötött szerződés, megállapodás alapján számlázott, a **fizetendő általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték**, amelyet a vállalkozás árbevételeként számol el – elkülönítetten – a teljesítés, a szolgáltatásnyújtás időpontjában.

Amennyiben a megrendelésre végzett kutatás, kísérleti fejlesztés a tárgyévben nem fejeződött be, a teljesítés (az árbevételekénti

elszámolás) feltételei hiányoznak, akkor a már felmerült közvetlen kutatási, kísérleti fejlesztési költségeket, mint befejezetlen szolgáltatást készletre kell venni, majd a számlázás időszakában kell az értékesítés közvetlen költségeként elszámolni.

A megrendelésre végzett kutatás, kísérleti fejlesztés **csoportosítása megrendelők szerint** történik.

1.3.2. A saját célra végzett kutatás, kísérleti fejlesztés más pénzügyi forrásai

A kutatáshoz, a kísérleti fejlesztéshez kapott, rendelkezésre álló pénzeszköz lehet véglegesen kapott támogatás, juttatás, amelyet visszafizetési kötelezettség nélkül kapott a vállalkozás, továbbá hitel, kölcsön, visszafizetési kötelezettséggel kapott támogatás, juttatás, amely átmenetileg – a futamidő alatt – váltja ki a saját forrást, halasztja el a saját forrás igénybe vételét.

Saját helyzet következik be, ha a hitelt, a kölcsönt, a visszafizetendő támogatást, juttatást a hitelező, a támogatást nyújtó elengedi, mivel az elengedéssel az átmeneti forrás végleges forrássá alakul át.

A pénzügyi elszámolás a külső forrásoknál:

A vállalkozás saját pénzeszköze a forrása a kutatás, a kísérleti fejlesztés időbelileg elhatárolt költségeinek is mindaddig, amíg a támogatóval kötött szerződés, megállapodás alapján a külső pénzügyi támogatás meg nem érkezik, legkésőbb a mérlegkészítés időpontjáig.

Amennyiben valamely meghatározott kutatási, kísérleti fejlesztési témához kapott – ténylegesen megérkezett – **végleges támogatásnak** minősülő pénzügyi forrás összege meghaladja a kutatási, kísérleti fejlesztési témával kapcsolatosan már elszámolt, szerződés, megállapodás szerint fedezett közvetlen, közvetett és általános költségek összegét, a különbözetet időbelileg el kel határolni és csak akkor kell és olyan arányban véglegesen bevételként elszámolni, amikor és amilyen

mértékben a kutatás, a kísérleti fejlesztés végleges külső támogatással finanszírozott költségei ténylegesen felmerültek, a tárgyévvel terhelő költségként, ráfordításként elszámolásra kerültek.

Amennyiben valamely meghatározott kutatási, kísérleti fejlesztési témához kapott – a tárgyévben ténylegesen beérkezett és kötelezettségként kimutatott – **visszafizetendő támogatás**nak minősülő pénzügyi forrás összege meghaladja a kutatási, kísérleti fejlesztési témával kapcsolatosan a tárgyévben már elszámolt, szerződés, megállapodás szerint fedezett közvetlen, közvetett és általános költségek összegét, a különbség a következő évi – előbbieket szerinti – kutatási, kísérleti fejlesztési költségek külső pénzügyi forrását fogja képezni.

Amennyiben a visszafizetendő támogatást nem kell visszafizetni, ennek írásban való rögzítésekor a **visszafizetendő támogatást végleges támogatássá** kell átminősíteni elégedett kötelezettségkénti elszámolással.

A K+F költségekhez nyújtott végleges támogatások	
<i>a)</i>	<i>költségvetésből kapott támogatás, juttatás:</i>
<i>b)</i>	<i>önkormányzattól kapott támogatás, juttatás</i>
<i>c)</i>	<i>elkülönített alapokból kapott támogatás, juttatás</i>
<i>d)</i>	<i>külföldi szervezettől kapott támogatás, juttatás;</i>
<i>e)</i>	<i>különféle egyéb támogatás, juttatás:</i>
<i>f)</i>	<i>költségek, ráfordítások ellentételezésére kapott támogatás, juttatás (közös finanszírozás)</i>

A végleges támogatásokat a ténylegesen folyósított összegben kell elsődlegesen a folyósításkor **egyéb bevételként** elszámolni, amelyet – indokolt esetben – időbelileg el kell határolni. Az időbeli elhatárolással korrigált végleges támogatást kell a tárgyévi eredményt terhelő kutatási, kísérleti fejlesztési költségekhez hozzárendelni.

A végleges támogatás költségfedezeti jellegének a támogatás alapjául szolgáló jogszabályból, szerződésből, megállapodásból

egyértelműen ki kell tűnnie, azt a támogatóval kötött szerződésnek, megállapodásnak tartalmaznia kell.

Az elengedett hitelek, kölcsönök, elengedett visszafizetendő támogatások azzal válnak a kutatás, a kísérleti fejlesztés külső forrásává, hogy azokat nem kell visszafizetni.

A K+F költségekhez nyújtott visszafizetendő támogatások
<p><i>a) költségvetési szervtől kapott visszafizetendő támogatás:</i></p> <p><i>b) külföldi szervezettől kapott kölcsön, felvett hitel,</i></p> <p><i>c) más vállalkozótól kapott kölcsön,</i></p> <p><i>d) hitelintézettől felvett K+F hitel,</i></p> <p><i>e) egyéb visszafizetendő támogatás.</i></p>

A visszafizetendő támogatásokat a ténylegesen folyósított összegben kell a folyósításkor támogatóként – a lejárat függvényében – rövid, illetve hosszú lejáratú kötelezettségként kimutatni mindaddig, amíg azt vissza nem fizették, illetve amíg annak a visszafizetését a támogató írásban el nem engedte.

A visszafizetendő támogatások folyósítását, azoknak a kutatási, kísérleti fejlesztési költségek finanszírozására való felhasználását, azok visszafizetését, esetleg elengedését (átminősítését) a támogatóként vezetett analitikus nyilvántartásban rögzíteni kell.

A hitelek, a kölcsönök előrehozott saját pénzként funkcionálnak, mivel átmenetileg váltják ki a saját pénzügyi forrás igénybe vételét.

A visszafizetendő támogatások, juttatások tartalmukban hitelek, kölcsönök, előrehozott saját pénz, mivel a vállalkozás nem véglegesen kapja, így a lejáratkor a visszafizetés a saját pénzügyi forrás végleges igénybe vételét jelenti.

2. A kutatás, a kísérleti fejlesztés beruházásainak pénzügyi forrásai

- a vállalkozás saját pénzeszközei (belső forrás),
- külső források, külső finanszírozók.

A külső források között megkülönböztetjük:

- a véglegesen kapott fejlesztési támogatásokat,
- a visszafizetendő támogatásokat.

2.1. A K+F beruházások saját pénzeszközei

A kutatás, a kísérleti fejlesztés beruházásainak meghatározó pénzügyi forrása a vállalkozás saját pénzeszköze.

A kutatás, a kísérleti fejlesztés céljait szolgáló beruházásokhoz rendelkezésre álló saját forrás eredhet:

- a vállalkozás tevékenysége során elért nyereség adózás és osztalékfizetés után visszamaradó részéből,
- a költségként elszámolt, a termék piaci árában megtérült értékcsökkenésből,
- a vállalkozás alapításakor, a tőkeemeléskor a tagok, a tulajdonosok által rendelkezésre bocsátott pénzeszközök fel nem használt részéből, a szabad, le nem kötött saját tőkéből.

A felsorolt források azonban nemcsak beruházásokhoz vehetők igénybe. A beruházás fedezetét jelentő pénzeszközök általában nem különülnek el a vállalkozás folyamatos működését szolgáló pénzeszközöktől. Ezért nagy jelentősége van a tervezésnek, a beruházások (a kutatás, a kísérleti fejlesztés beruházásai) saját pénzügyi forrásai számbavételének és felhasználása előre történő elhatározásának, ütemezésének.

2.2. A saját pénzeszközök igénybe vétele a K+F beruházáshoz

A saját pénzeszközök igénybe vétele a K+F beruházások fedezetére történhet véglegesen vagy átmenetileg.

Végleges igénybevételről akkor van szó, ha nem áll rendelkezésre – és a jövőben sem fog rendelkezésre állni – végleges külső forrás a K+F beruházás költségeinek a fedezetére.

Átmeneti igénybevételről akkor és olyan arányban beszélünk, ha a végleges (vissza nem térítendő) támogatást, juttatást a K+F beruházás költségeinek a felmerülését követően kapja meg a vállalkozás.

A K+F beruházások költségeinek finanszírozására igénybe vett fejlesztési hitel, kölcsön, továbbá visszatérítendő támogatás, mint külső pénzügyi források a saját pénzeszközök végleges igénybevételét átmenetileg – visszafizetésükig – elhalasztják.

2.3. A K+F beruházások külső forrásai

- a véglegesen kapott fejlesztési támogatás, amelyet a vállalkozás azzal a feltétellel kapott, hogy abból a kutatási, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló tárgyi eszközt, immateriális jószágot szerezzen be, állítson elő;
- a külfölditől véglegesen kapott, vissza nem fizetendő támogatás, segély, amelyet a szerződésben meghatározott beruházási cél megvalósítása érdekében kapott a vállalkozás;
- a térítés nélkül (a visszaadási kötelezettség nélkül) átvett, az ajándékként kapott, a K+F beruházások közé sorolandó tárgyi eszközök, immateriális javak értéke, mint véglegesen kapott támogatás (nem kell a K+F beruházást beszerezni, előállítani, mert megvalósult formájában kapja azt a vállalkozás a támogatótól);
- a korábban kutatási, kísérleti fejlesztési tevékenység céljára eszközölt beruházáshoz felvett hitel, kölcsön visszafizetésének elengedéséből származó juttatás, mely már korábban felhasználásra, elköltésre került, amellyel a tárgyévben rendelkezésre álló forrás állománya nem változik, azonban a hitel, kölcsön elengedett összege következtében az erre fordítandó összegben új beruházás megvalósítására nyílik lehetőség;
- a visszafizetendő támogatások tartalmukban a vállalkozás saját pénzeszközei megelőlegezését, előrehozását jelentik, amellyel a vállalkozás megvalósíthat olyan beruházást, amelyhez a saját pénzügyi forrása csak később áll rendelkezésére;

- a kutatás, a kísérleti fejlesztési tevékenységet szolgáló beruházás megvalósításának egyik módja a hitel, a kölcsön e célra történő igénybevétele (a hitel, a kölcsön a vállalkozás saját pénzeszközei megelőlegezését, előrehozását jelenti).

2.4. A K+F beruházások külső pénzügyi forrásainak csoportosítása

(támogatók, pályázati jogcímek, témaszámok szerint)

K+F beruházásokhoz nyújtott végleges fejlesztési támogatások
<p><i>a) költségvetésből K+F fejlesztési célra támogatás:</i> <i>b) külföldi szervezettől K +F fejlesztési célra kapott támogatás:</i> <i>c) más vállalkozótól K+F fejlesztési célra kapott támogatás,</i></p>

A véglegesen, visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatást a folyósításkor (a térítés nélkül átvett eszközök értékét az átvételkor) rendkívüli bevételként kell elszámolni, és egyidejűleg halasztott bevételként időbelileg el kell határolni.

A véglegesen kapott támogatásból a vállalkozás megvalósítja a K+F beruházást, megvalósítja, létrehozza a tárgyi eszközt, az immateriális jószágot.

A támogatással, a támogatásból beszerzett, létrehozott tárgyi eszköz, immateriális jószág után az üzembe helyezés, a rendeltetésszerű használatbavétel napjától értékcsökkenési leírást kell elszámolni, amelyet ez esetben a kutatás, a kísérleti fejlesztés eszközeinek amortizációjaként kell kimutatni. A költségként elszámolt amortizációt ellentételezi a halasztott bevételként elszámolt támogatás a költséggel azonos, illetve arányos összegének feloldása, véglegesen rendkívüli bevételkénti elszámolása.

A végleges fejlesztési támogatás K+F beruházást finanszírozó jellegének a támogatás alapjául szolgáló jogszabályból, szerződésből, megállapodásból egyértelműen ki kell tűnnie, azt a támogatóval kötött szerződésnek, megállapodásnak tartalmaznia kell.

K + F beruházásokhoz nyújtott visszafizetendő fejlesztési támogatások
<i>a) költségvetési szervtől kapott visszafizetendő támogatások:</i>
<i>b) külföldi szervezettől kapott visszafizetendő támogatás,</i>
<i>c) egyéb visszafizetendő fejlesztési támogatások:</i>

A visszafizetendő fejlesztési támogatásokat a ténylegesen folyósított összegben kell a folyósításkor támogatónként – általában – a hosszú lejáratú kötelezettségek között kimutatni mindaddig, amíg azt vissza nem fizették, illetve amíg a visszafizetését a támogató írásban el nem engedte.

A visszafizetendő fejlesztési támogatások folyósítását, azoknak a K+F beruházások költségeinek finanszírozására való felhasználását, azok visszafizetését, esetleg elengedését (átminősítését) a támogatóként vezetett analitikus nyilvántartásban rögzíteni kell.